

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 22.12.2000
KOM(2000) 863 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**Endelig rapport om gennemførelsen af første fase af Fællesskabets handlingsprogram
Leonardo da Vinci (1995-1999)**

Indholdsfortegnelse

- 1. LEONARDO DA VINCI – MIDLET TIL AT GENNEMFØRE EN EUROPÆISK UDDANNELSESPOLITIK**
 - 1.1 Den politiske baggrund**
 - 1.2 Vurdering af programmet som politisk instrument**
 - 1.3 En ny start under vanskelige forhold**
 - 1.4 Nye udfordringer**
 - 2. PROGRAMMETS OPBYGNING**
 - 2.1 Baggrund**
 - 2.2 Vurdering af programmets opbygning**
 - 2.3 Handling**
 - 3. KOMPLEMENTARITET**
 - 3.1 Baggrund**
 - 3.2 Vurdering af programmets komplementaritet**
 - 3.3 Handling**
 - 4. FORVALTNING**
 - 4.1 Baggrund**
 - 4.2 Vurdering af programforvaltningen**
 - 4.3 Handling**
 - 5. BEVILLINGER/UDBETALINGER OG UDBREDELSE**
 - 5.1 Baggrund**
 - 5.2 Vurdering af bevillinger/udbetalinger og udbredelse**
 - 5.3 Handling**
 - 6. VIRKNING**
 - 6.1 Baggrund**
 - 6.2 Vurdering af virkningen**
 - 6.3 Handling**
 - 7. KONKLUSION**
- Bilag**

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

Endelig rapport om gennemførelsen af første fase af Fællesskabets handlingsprogram Leonardo da Vinci (1995-1999)

Det juridiske grundlag for denne endelige rapport er artikel 10, stk. 4 i Rådets afgørelse fra 1994 (94/819/EF af 6. december 1994, EF-Tidende nr. L 340 af 29. december 1994) – herefter benævnt afgørelsen. I rapporten fremlægger Kommissionen en politisk vurdering af programmet og de aktioner, der skal gennemføres for at forbedre resultaterne, opbygget omkring de vigtigste temaer. Vurderingen er baseret på a) den eksterne evalueringsrapport fra konsulentfirmaet Deloitte & Touche, b) de nationale rapporter fra medlemsstaterne og de andre lande, der deltager i programmet, og c) de endelige rapporter fra arbejdsmarkedets parter på europæisk plan (se listen over rapporter i bilag I). Denne rapport forelægges med ca. seks måneders forsinkelse i forhold til det tidspunkt, der er angivet i afgørelsen, fordi de fleste af disse eksterne rapporter også var forsinkede.

1 LEONARDO DA VINCI – MIDLET TIL AT GENNEMFØRE EN EUROPÆISK UDDANNELSESPOLITIK

1.1 Den politiske baggrund

Leonardo da Vinci-programmet bør vurderes på baggrund af Fællesskabets erhvervsuddannelsespolitik. I 1990'erne blev erhvervsuddannelse fremhævet som et afgørende middel i indsatsen for at tilpasse os de økonomiske og sociale forandringer og fremme beskæftigelsen, den sociale samhørighed og konkurrenceevnen. Den dynamiske udvikling i uddannelsespolitikken blev i høj grad påvirket af Kommissionens hvidbøger om "Vækst, konkurrenceevne, beskæftigelse" (1993) og "At undervise og lære - På vej mod det kognitive samfund" (1995). Samtidig anerkendte man i stigende grad den betydning, livslang uddannelse har for viden, færdigheder og kompetence, f.eks. i form af Det Europæiske År for Livslang Uddannelse i 1996, og den hovedrolle, erhvervsuddannelse spiller med hensyn til at forøge beskæftigelsesegnetheden og tilpasningsevnen som led i udviklingen af den europæiske beskæftigelsesstrategi.

Udviklingen af erhvervsuddannelsen på fællesskabsplan er blevet understøttet af flere politiske initiativer. Disse har fremmet debatten, samarbejdet og erfaringsudvekslingen om medlemsstaternes fælles anliggender, som har været et vigtigt referencepunkt for deres erhvervsuddannelsespolitikker. Der var imidlertid behov for en praktisk base for samarbejde, innovation og udveksling på tværs af grænserne for at understøtte udviklingen af denne politik. Leonardo da Vinci-programmet (1995-1999) blev det **primære middel** til gennemførelse af en europæisk uddannelsespolitik.

1.2 Vurdering af programmet som politisk instrument

Leonardo da Vinci-programmet, som blev etableret gennem en sammenlægning af flere forudgående programmer, var det første integrerede handlingsprogram for erhvervsuddannelse på fællesskabsplan. Programmet blev vedtaget af Rådet i henhold til artikel 127 i Maastricht-traktaten, som fastslog, at Fællesskabet skal iværksætte en erhvervsuddannelsespolitik, hvorimod den ikke åbnede for nogen harmonisering af medlemsstaternes love og bestemmelser.

En af de vigtigste egenskaber og fordele ved programmet har været dets **tværnationale karakter**. Hvert projekt har skullet omfatte partnere fra mindst to forskellige medlemsstater. Det er i kraft af denne egenskab, at programmet har haft størst indvirkning på den uddannelsesmæssige praksis i Europa. Programmet har samlet mere end **77 000 partnere** i samarbejde om fælles projektideer. Disse partnerskaber har dannet grundlag for stabile net til tværnationalt samarbejde og udveksling af god praksis.

Programmet er i vide kredse kendt for at fremme tværnational **mobilitet**, og det har gjort det muligt for deltagerne at få arbejds erfaring og lære nye færdigheder i udlandet. Det har understøttet udveksling og uddannelsesophold for omkring **127 000 personer under uddannelse**. Disse erfaringer har fremmet mange unge menneskers personlige udvikling og hjulpet dem til at øge deres selvagtelse, forbedre deres sprogfærdigheder og forstå anderledes kulturer, arbejdsteknikker og måder at tilrettelægge arbejdet på. Det har vist sig, at deres ophold i udlandet desuden har øget deres muligheder for at få arbejde. Ydermere er Rådets afgørelse om instrumentet **“Euro-pas til uddannelse”** - en oversigt over den erhvervs erfaring, der er indhøstet gennem ophold i udlandet - direkte baseret på resultater fra Leonardo da Vinci-projekter. Ligeledes dannede Leonardo da Vinci-udvekslinger i vid udstrækning grundlag for grønbogen om mobilitet og andre initiativer til fremme af mulighederne for studerende og personer under erhvervsuddannelse i Europa.

Programmet blev desuden et **“laboratorium for nyskabelse og eksperimenter”**, som primært gennem pilotprojekter hjalp projektpartnere med at samarbejde om en fælles ide og afprøve den i praksis på tværs af grænserne. **Over 2.500 nyskabende, tværnationale pilotprojekter** har frembragt et væld af forskellige produkter i form af nye læseplaner, undervisningsmoduler, oplysningsmaterialer, håndbøger samt indlærings- og arbejds værktøjer. En af de største kommende udfordringer består i at udbrede den innovation, der ligger i disse produkter. Det har dog muligvis haft en endnu større effekt, at projektpartnerne har kunnet lære noget gennem tværnationale processer. Denne tværkulturelle indlæring inden for erhvervsuddannelse udgør et vigtigt skridt mod opstilling af rammerne for et **“borgernes Europa”**, hvor udveksling af erfaringer og gennemførelse af fælles ideer vil være hverdagsaktiviteter.

Den fremtidige **udvidelse** af Den Europæiske Union er også blevet en grundfæstet del af programmet. Fra og med 1997 har ansøgerlandene kunnet deltage i kraft af beslutninger truffet af de respektive associeringsråd. Ved udgangen af 1999 deltog 15 medlemsstater, 3 EFTA-lande fra Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og 11 ansøgerlande i programmet, altså i alt 29 lande. Der har været stor efterspørgsel efter programmet i ansøgerlandene, og det ligger klart, at programmet i høj grad har hjulpet disse lande med at forberede deres erhvervsuddannelsesordninger på tiltrædelsen.

Gennemførelsen af programmet har skabt uoverensstemmelser og betydelig kritik. Programmets **komplekse** beslutnings- og forvaltningsprocedurer har sammen med **problemer** med Kontoret for faglig bistand (TAO) utvivlsomt hæmmet dets gennemførelse og opnåelsen af dets målsætninger alvorligt. I øvrigt er denne rapport udarbejdet blot ét år efter den første fase, hvor projektresultaterne endnu ikke er fuldt ud tilgængelige (navnlig for 1998 og 1999). Til trods for disse begrænsninger er der dog allerede nu beviser på, at programmet har haft **stor indvirkning** på erhvervsuddannelserne i hele Unionen.

Overordnet set har Leonardo da Vinci-programmet således bidraget væsentligt til at udvikle erhvervsuddannelsespolitikken og fastlægge prioriteterne for den, navnlig hvad angår mobilitet, kvalifikationers gennemsigtighed, studie- og uddannelsesperioder, fremme af beskæftigelsesegnetheden og brug af informations- og kommunikationsteknologier. Dette

bidrag vil blive forstærket i kraft af den fortsatte udbredelse og udnyttelse af resultaterne af de afsluttede projekter.

1.3 En ny start under vanskelige forhold

Første fase af programmet blev påvirket af, at gennemførelsen midlertidigt blev afbrudt i 1999. Det skyldtes, at Kommissionen ikke fornyede sin kontrakt med **Kontoret for faglig bistand** (TAO), da den ikke var tilfreds med kontorets indsats. Det var en vanskelig, men nødvendig beslutning, som Kommissionen måtte træffe for at sikre hele programmets troværdighed. Alle nødvendige foranstaltninger blev truffet for at sikre, at de berørte projekter blev fuldført, og det lykkedes Kommissionen at gennemføre de nødvendige programprocedurer for 1999.

I denne periode besluttede den lovgivende myndighed at etablere programmets anden fase. Drøftelserne i forbindelse med den juridiske proces understregede, at programmet var meget vigtigt for udviklingen af uddannelsespolitikker på europæisk plan og i medlemsstaterne.

Iværksættelsen af den anden fase giver os gode muligheder for at lære af vore hidtidige erfaringer. Programmets vejledende budgetramme blev forøget fra 620 mio. (over fem år) til 1,15 mia. (over syv år), og der blev lagt øget vægt på mobilitet. Programmets varighed blev forlænget fra 5 til 7 år for at øge dets effekt. Opbygningen blev forenklet, idet antallet af målsætninger blev reduceret fra 19 til 3 og antallet af foranstaltninger fra 23 til 5. Forvaltningsfunktionen blev rationaliseret gennem øget decentralisering og en klarere definition af rollefordelingen mellem Kommissionen og de nationale kontorer. Kommissionens ansvar for koordination og indhold blev således styrket, mens hovedparten af projektforvaltningen nu udføres på decentralt plan. Kommissionens egne forvaltningsprocedurer er ved at blive forenklet for at gøre processerne og dokumentationen mere brugervenlige og gennemskuelige.

1.4 Nye udfordringer

I konklusionerne fra **Det Europæiske Råds møde i Lissabon** i marts 2000 lægges der fornyet vægt på uddannelse. Udviklingen af det kognitive samfund anerkendes nu som et middel til at opfylde den strategiske målsætning om at få en konkurrencedygtig og dynamisk, videnbaseret økonomi med høj beskæftigelse, økonomisk vækst og social samhørighed.

Der er behov for uddannelsessystemer, som både kan tilpasses vidensamfundets behov og behovet for øget beskæftigelse af højere kvalitet. I konklusionerne fra Lissabon opstilles en række mål, og man efterlyser handling på flere områder, der vedrører europæisk uddannelsespolitik, for eksempel i forhold til udviklingen af e-Learning (elektronisk undervisning), lokale uddannelsescentre, nye grundlæggende færdigheder og gennemsigthed i kvalifikationer. Leonardo da Vinci-programmet spiller en vigtig rolle på alle disse områder. Målsætningerne for programmets anden fase er i fuld overensstemmelse med grundpillerne i beskæftigelsesstrategien, og programmet kan således bidrage konkret til at fremme beskæftigelsesegentheden, tilpasningsevnen, iværksætterånden og lige muligheder for alle. Ved at fokusere på højt prioriterede emner af fælles interesse supplerer programmet den nye, åbne koordinationsmetode, som Rådet i sine konklusioner fra mødet i Lissabon besluttede skal bruges til at udveksle oplysninger om optimal praksis og hjælpe medlemsstaterne til at forbedre deres politikker.

På baggrund af konklusionerne fra Lissabon består den største udfordring for den europæiske uddannelsespolitik i at bidrage til at gennemføre en omfattende strategi for **livslang**

uddannelse, og Kommissionen er i færd med at udvikle de overordnede rammer for fremtidens uddannelse i Europa.

I kraft af erfaringerne og de udviklede metoder fra programmets første fase kan Leonardo da Vinci nu blive et vigtigt instrument, som – sammen med Socrates-programmet, “Ungdom for Europa”-programmet og Den Europæiske Socialfond – kan bruges til at udvikle og gennemføre livslang uddannelse i hele Unionen.

2. PROGRAMMETS OPBYGNING

2.1 Baggrund

Første fase af Leonardo da Vinci-programmet (1995-1999) efterfulgte specifikke programmer, som har præget dets opbygning:

- Comett I (1986-1989) og II (1990-1994) om øget samarbejdet mellem universiteterne og erhvervslivet,
- Eurotecnat (1990-1994) om fremme af nyskabelse inden for uddannelse,
- Force (1991-1994) om udvikling af efteruddannelse,
- Petra I (1987-1991) og II (1990-1994) om erhvervsuddannelse for unge,
- Lingua (1990-1994) om fremme af sprogfærdigheder.

En af udfordringerne ved udformningen af Leonardo da Vinci-programmet bestod i at integrere disse forskellige programmer i én sammenhængende ramme for at opnå en mere målrettet udvikling af den europæiske uddannelsespolitik.

Programmet havde **19 målsætninger**. Herunder kan nævnes øget kvalitet og nyskabelse i de nationale uddannelsessystemer, fremme af livslang uddannelse, uddannelse til ugunstigt stillede målgrupper, adgang til uddannelse, sprogindlæring, lige muligheder inden for uddannelse, gennemskuelige kvalifikationer, åben uddannelse og fjernundervisning, erhvervsvejledning og samarbejde mellem universiteter og erhvervslivet.

Siden 1996 har Kommissionen udpeget fem politiske prioriteter i sine årlige indkaldelser af forslag. Formålet har været at strukturere og målrette de nuværende 19 målsætninger til gavn for brugerne og at rette programmets strategiske orientering mod højt prioriterede politiske områder. De fem prioriteter er baseret på fem overordnede aktionsområder, der udpeges i Kommissionens hvidbog “At undervise og lære - På vej mod det kognitive samfund” (1995). Disse omstruktureringsbestræbelser blev dog vanskeliggjort af, at medlemsstaterne i overensstemmelse med afgørelsen kunne fastlægge deres egne nationale prioriteter for de decentrale programforanstaltninger, ligesom det var tilfældet med mobilitetsaktionerne.

Programmet omfattede **4 indsatsområder og 23 forskellige foranstaltninger** (se bilag II). Det samlede programbudget blev fordelt på de overordnede foranstaltninger som følger (yderligere detaljer fremgår af bilag III):

Foranstaltninger	Procent af det samlede programbudget
Pilotprojekter (indsatsområde I og II)	43
Mobilitet (indsatsområde I, II og III)	35
Andre (herunder projekter under indsatsområde III og IV)	22

Programmet fulgte en "bottom-up-metode", idet man opfordrede aktørerne til at indsende deres projektideer som svar på årlige forslagsindkaldelser. En undtagelse fra denne generelle fremgangsmåde var foranstaltningen "udveksling af sammenlignelige data", hvor Kommissionen fulgte en "top-down-metode" for at gennemføre et statistisk arbejdsprogram. Støtteansøgerne skulle være institutioner/organisationer (private enkeltpersoner var ikke berettiget til støtte), og målgruppen blev defineret meget bredt, så den omfattede de forskellige aktører på erhvervsuddannelsesområdet. Hvad angår tværnationale pilotprojekter, åbnede afgørelsen mulighed for et fællesskabsbidrag i form af medfinansiering af op til 75% af de samlede støtteberettigede omkostninger i en periode på tre år, dog maksimalt 100 000 EUR om året pr. projekt. Det maksimale fællesskabsbidrag til tværnationale mobilitetsprojekter blev begrænset til 5 000 EUR pr. støttemodtager og pr. udveksling/uddannelsesophold.

I afgørelsen fastlagdes tre udvælgelsesprocedurer, hvoraf de to lå inden for Kommissionens ansvarsområde. **Under procedure I** blev forslagene indsendt til de deltagende stater og vurderet af nationale eksperter og Kommissionen. **Under procedure II** blev forslagene indsendt til Kommissionen og vurderet med hjælp fra eksterne eksperter og den deltagende stat. Forslagene blev udvalgt i overensstemmelse med fælles vedtagne kriterier. Kommissionen vedtog derefter den endelige udvælgelsesliste efter bilaterale drøftelser med hver medlemsstat og på baggrund af en udtalelse fra Leonardo da Vinci-programudvalget. Disse procedurer varede op til syv måneder fra sidste frist for indsendelse af projektforslag (normalt ved udgangen af marts) til fastlæggelse af den endelige liste over udvalgte forslag (normalt i november). **Den tredje procedure** gjaldt de decentrale mobilitetsforanstaltninger (I.1.2.a-c), som de deltagende stater var ansvarlige for.

Hvad angår de første to procedurer, begyndte processen med udstedelse af kontrakter efter udvælgelsen. Navnlig i programmets første år medførte dette i mange tilfælde, at projektets oprindelige plan skulle justeres på grund af medlemsstaternes ønske om et stort antal projekter. Dette nødvendiggjorde, at man reducerede de enkelte projektbudgetter, hvilket resulterede i lavere fællesskabsbidrag til projekterne, end ansøgerne havde forudset. Da denne proces var tilendebragt, blev der indgået kontrakter direkte mellem hver enkelt projektinitiativtager og Kommissionen i henhold til belgisk privatret. Udbetalingerne til disse projekter blev foretaget af Kommissionen efter godkendelse af den midlertidige og den endelige "evalueringsrapport" fra projektlederne. Hvad angår de decentrale mobilitetsforanstaltninger, blev kontrakterne indgået og udbetalingerne til og opfølgningen på projekterne udført af de nationale koordinationskontorer i overensstemmelse med kriterier, der blev fastlagt på fællesskabsplan.

2.2 Vurdering af programmets opbygning

Den eksterne evaluering, de nationale rapporter og rapporterne fra arbejdsmarkedets parter viser, at programmets styrke ligger i dets bredde (hvad angår målsætninger) og åbenhed (hvad

angår deltagelse), mens dets **komplekse opbygning** derimod er en klar hindring for, at det kan gennemføres gnidningsløst på projektplan. For mange lande var programmets målsætninger meget **relevante for den nationale uddannelsespolitik** og deres strategier og tilpasningsbehov. Visse lande oplyser, at forslagsindkaldelserne virkede meget mere indbydende end ved sammenlignelige uddannelsesrelaterede programmer. Det siges, at mange hovedaktører inden for uddannelsesverdenen har fået lyst til at deltage som projektpartnere. Programmets synlighed inden for uddannelsesverdenen anses generelt for at være tilfredsstillende.

I mange nationale rapporter betragtes sammenlægningen af de foregående programmer til et enkelt program som en succes, selvom det anføres, at en af konsekvenserne har været øget kompleksitet, som har vanskeliggjort gennemførelsen. Det eksterne evalueringspanel fandt, at potentielle iværksættere havde problemer med at udpege hensigtsmæssige foranstaltninger, indsatsområder og procedurer for deres projekter, og de konkluderede, at der **manglede fokus på brugerne** i programmets opbygning og interventionslogik. Visse rapporter, navnlig den eksterne evalueringsrapport, peger på manglende programstyring og uklare målsætninger og prioritering, der gjorde gennemførelsen problematisk.

Kommissionen nævner i sin foreløbige rapport fra juli 1997 (KOM(97) 399 endelig udg.) fordelene og ulemperne ved den komplekse programopbygning, som bunder i Rådets afgørelse. Blandt de positive aspekter anførtes det, at afgørelsen afspejler mangfoldigheden i uddannelsespolitikkerne og –metoderne i Europa, hvorved der skabes øget interesse for uddannelsesverdenen, som bliver mere synlig. Men **kompleksiteten af de forskellige prioriteter, indsatsområder, foranstaltninger og målsætninger gav brugerne problemer og begrænsede potentialet for at opnå de oprindelige mål.**

2.3 Handling

Forenkling af programgennemførelsen er et af de bærende principper bag logikken i den nye fase (2000-2006). Således er antallet af målsætninger blevet reduceret fra 19 til 3. De erhvervsuddannelsesmæssige målsætninger og behov i Europa danner stadig grundlag for programmet, men de er nu bedre fokuseret. Antallet af programforanstaltninger er blevet nedbragt fra 23 til 5, hvilket har gjort det lettere for projektlederne at finde den rette foranstaltning til deres projektide. For at skabe mere fleksible rammer for pilotprojekter er det maksimale fællesskabsbidrag øget fra 100 000 EUR til 200 000-300 000 EUR om året pr. projekt. **Fleksibiliteten er blevet øget**, idet det nu er muligt at yde fællesskabsstøtte på op til 100% for visse projektyper, hvilket har gjort, at man i højere grad har kunnet målrette støtten. Desuden nævnes eksempler på de former for organisationer, der kan deltage i programmet, specifikt i afgørelsen, hvilket har skabt mere klarhed hos potentielle initiativtagere. Programmet er således blevet optimeret, så fordelene (bredde og åbenhed) fastholdes, mens ulemperne (kompleksiteten) mindskes.

I fremtiden vil Kommissionen fortsat øge programmets brugervenlighed. Selvom Kommissionen oprindeligt foreslog to forskellige udvælgelsesprocedurer for den anden fase, besluttede Rådet at beholde alle tre procedurer. Kommissionen vil inden for rammerne af Rådets afgørelse træffe foranstaltninger for at mindske kompleksiteten ved udvælgelses- og kontraktprocedurerne. Der vil fortsat blive truffet foranstaltninger for at **begrænse den administrative byrde** for projektpartnere, for eksempel ved at forenkle ansøgningsformularerne, vejledningerne og rapporteringskravene. For at gøre det lettere at deltage vil Kommissionen iværksætte en undersøgelse baseret på systematisk analyse af særlige målgruppers behov, navnlig blandt virksomheder og arbejdsmarkedets parter. Desuden vil Kommissionen fortsat opstille politiske prioriteter for at målrette programmets

målsætninger mod de behov, der udvikler sig inden for europæisk uddannelsespolitik, og opstille de overordnede rammer for livslang uddannelse.

3. KOMPLEMENTARITET

3.1 Baggrund

Leonardo da Vinci er det eneste integrerede fællesskabsprogram, der er dedikeret til erhvervsuddannelse, idet der dog findes andre fællesskabsprogrammer og nationale programmer, der opererer inden for uddannelsesområdet ud fra hvert sit særlige perspektiv. For eksempel arbejder Den Europæiske Socialfond og Socrates-programmet ud fra et henholdsvis beskæftigelsesmæssigt og uddannelsesmæssigt perspektiv, og de rummer mulighed for gensidige synergier med Leonardo da Vinci. I programmets første fase rådførte Generaldirektorat XXII (Uddannelse, undervisning og ungdom) sig med generaldirektoraterne med ansvar for beslægtede uddannelsesprogrammer vedrørende den endelige liste over udvalgte projekter under Leonardo da Vinci-programmet med undtagelse af de decentrale mobilitetsprojekter. Målet med dette samråd var at undgå dobbeltfinansiering og udpege synergier blandt de udvalgte projekter under forskellige programmer.

Kravet om tværnationalitet er en af de væsentligste egenskaber, der adskiller dette program fra de fleste aktioner under Den Europæiske Socialfond. En anden karakteristisk egenskab er, at programmet ikke støtter udbydelse af undervisning som sådan, bortset fra eksperimentalundervisning i forbindelse med projektudvikling. Støtte til mobilitet og innovation inden for erhvervsuddannelse er også karakteristiske egenskaber ved programmet.

Komplementariteten mellem de uddannelsesrelaterede programmer har været hæmmet af de forskellige planer, disse programmer gennemføres på. For eksempel forvaltes Den Europæiske Socialfond primært på nationalt/regionalt plan, hvorimod indsatsområde II vedrørende mobilitet og pilotprojekter under Leonardo da Vinci-programmet blev forvaltet på centralt plan. I visse lande deles ansvaret for uddannelse mellem arbejds- og uddannelsesministerierne, og i andre lande deles det mellem instanser på føderalt og regionalt plan. Der er således behov for et tæt samspil mellem de forskellige planer for at opnå komplementaritet.

3.2 Vurdering af programmets komplementaritet

De eksterne evaluatore kritiserede, at der ikke var en planlagt og gennemtænkt holdning til den komplementaritet, der på europæisk plan kunne bidrage til den politiske beslutningsproces. De konkluderede, at der var problemer med at sikre komplementaritet med de øvrige uddannelsesrelaterede programmer på fællesskabsplan og/eller nationalt plan, og at visse synergimuligheder gik tabt. De fandt, at de forskellige uddannelsesrelaterede EU-programmer typisk gennemføres parallelt og ikke på integreret vis. På fællesskabsplan blev mulighederne for samarbejde blandt tjenestegrene hæmmet af interne strukturer i Kommissionen, tidspresst på embedsmændene og den store administrative byrde ved at forvalte programmerne. Dette har bl.a. påvirket mulighederne for at udnytte strategiske forbindelser mellem programmerne til udvikling af menneskelige ressourcer.

De eksterne evaluatore understregede desuden manglen på komplementaritet på nationalt plan. I visse nationale rapporter konkluderede man, at komplementariteten med andre bestemmelser (på EU-plan og nationalt plan) generelt synes at være begrænset, og at man kan være gået glip af muligheder for at opnå bedre forbindelser mellem programmerne.

I mange rapporter anføres det imidlertid, at der **ikke var bevis på væsentlige overlapninger** mellem de enkelte projekter. Det tyder på, at projektinitiativtagerne på trods af utilstrækkelige synergier på programplan var meget opfindsomme i udvælgelsen af hensigtsmæssige finansieringsmekanismer til deres projektideer. Dette stemmer overens med beretningerne fra visse lande om, at dobbeltfinansiering stort set ikke finder sted på projektplan.

Kommissionen erkender, at gennemførelsen af komplementaritetsprincippet fortsat har været problematisk på trods af dens bestræbelser på at styrke komplementariteten. Forskellige programmer, foranstaltninger, initiativer og navnlig projektudvælgelsesprocesser finder sted på forskellige planer, under forskellige ansvarsområder og ved brug af mange forskellige mekanismer. Den deraf følgende mangel på komplementaritet afspejler således det vanskelige samspil mellem disse planer. Kommissionen ser positivt på de tilfælde, hvor man har kunnet skabe synergier på både nationalt plan og fællesskabsplan, f.eks. sammenkædningen af mobilitetsforanstaltningen under Leonardo da Vinci med det danske nationale mobilitetsprogram.

3.3 Handling

Kommissionen vil fortsat udvikle hensigtsmæssige metoder og midler til at øge komplementariteten, både i sin politik og på det praktiske plan. Hvad angår politikken, vil man i den anden programfase understøtte udviklingen af et "kundskabernes Europa" gennem et tættere samarbejde med Fællesskabets uddannelses- og ungdomsprogrammer Socrates og Ungdom for Europa. På det praktiske plan vil de **fælles aktioner** blandt disse programmer bidrage til at opnå dette mål, som anført i afgørelsen. Og på det politiske plan vil man gennem komplementaritet med det femte rammeprogram for forskning søge at bygge videre på bestræbelserne under dette program på at forøge videnbasen i Europa. Ydermere fokuserer man i de tre målsætninger for den anden fase af Leonardo da Vinci på **sammenhængen mellem uddannelse og beskæftigelse**, idet der lægges vægt på samspillet mellem den europæiske uddannelsespolitik og beskæftigelsesstrategi. I praksis kan der skabes synergier mellem pilot- og mobilitetsprojekter under Leonardo da Vinci-programmet og de projekter, der finansieres under den Europæiske Socialfonds nye mål 3.

De mange forskellige uddannelsesordninger i de mange fællesskabsprogrammer kræver en mere strategisk fremgangsmåde, hvis de offentlige midler skal udnyttes effektivt. Kommissionen vil bestræbe sig på at opstille brede politiske rammer baseret på livslang uddannelse inden for Fællesskabets vigtigste uddannelsesinitiativer på alle niveauer. Desuden vil opstilling af prioriteter, udvælgelse af projekter og udbredelse af nyskabelser og optimal praksis blive **koordineret ved hjælp af praktiske foranstaltninger** for at undgå dobbeltarbejde, give projektførerne en sammenhængende fællesskabsstøttepakke og navnlig gøre det muligt at udnytte synergieffekten fra de mange programmer.

4. FORVALTNING

4.1 Baggrund

Programforvaltning på nationalt plan

De decentrale dele af programmet blev på nationalt plan forvaltet af de nationale koordinationskontorer. Disse koordinationskontorer forvaltede projekterne under den decentrale mobilitetsforanstaltning (ca. 20% af budgetmidlerne), de tilrettelagde evalueringen af projektforslag under de øvrige foranstaltninger, og de informerede offentligheden og ydede

rådgivning til alle udvalgte projekter. Kontorerne blev etableret i deltagerlandene af de kompetente nationale myndigheder, dvs. typisk de nationale uddannelses- og/eller arbejdsministerier. Deres status varierede fra private og halvoftentlige organisationer til ministerier og tværministerielle enheder. I 7 medlemsstater og i de fleste ansøgerlande var der kun et enkelt koordinationskontor, mens de øvrige lande havde flere kontorer, hvoraf nogle havde ansvaret for bestemte indsatsområder og andre for bestemte geografiske områder. Enkelte koordinationskontorer forvaltede flere fællesskabsprogrammer. Kontorerne blev udvalgt af de kompetente nationale myndigheder, men kontraktforholdet blev indgået direkte mellem kontorerne og Kommissionen. Fællesskabets medfinansiering af kontorerne, som oprindeligt lå på mellem 30% og 60% afhængigt af det pågældende land, samlede sig efterhånden på omkring 50%. Kontorerne (EUR-18) modtog omkring 47,2 mio. EUR i fællesskabsstøtte.

Programforvaltning på fællesskabsplan

På fællesskabsplan blev programmet forvaltet af Kommissionen (Generaldirektorat XXII: Uddannelse, undervisning og ungdom). Da den kontraktmæssige opfølgning på de fleste projekter (tæt ved 80% af budgetmidlerne) skulle forvaltes på centralt plan, var det Kommissionens politik at uddelegere visse funktioner vedrørende faglig bistand.

Kontoret for faglig bistand

På baggrund af en åben indkaldelse af tilbud udpegede Kommissionen **Agenor**, en privat virksomhed registreret i Belgien, til at være "Kontoret for faglig bistand" (TAO) for programmet. Den største aktionær i Agenor var den franske organisation CESI, som handlede gennem sine partnere SECOF og RESOURCES SA. De andre aktionærer var: DIHT (Deutscher Industrie- und Handelstag) fra Tyskland, AIFPI (Association Interentreprise pour la Formation Professionnelle Industrielle) fra Grækenland (indtil 1997), FPE (Fondo de promocion de empleo-sector construccion naval) fra Spanien, Sistemi Formativi Confindustria fra Italien og LO (Landsorganisationen i Danmark) (fra 1997).

Kommissionen og Kontoret for faglig bistand underskrev en femårig kontrakt om tjenesteydelser (1.6.1995 til 31.5.2001), som kunne fornys en gang om året. Kontraktbeløbet var 9,1 mio. EUR for 1995/1996, og det faldt gradvist hvert år til 5,9 mio. EUR for 1998/1999. Alt i alt blev der brugt 30,3 mio. EUR på Kontoret for faglig bistand i form af administrative bevillinger (del A i Fællesskabets budget). **Kommissionen besluttede at undlade at forlænge kontrakten i begyndelsen af 1999 på grund af utilfredsstillende forvaltning, organisation og kontrol i Kontoret for faglig bistand.** Derfor blev støtteaktiviteterne overtaget af Kommissionen. Der blev etableret et "Leonardo da Vinci-kontor" (CLEO) med ca. 65 ansatte (primært fra det tidligere Kontor for faglig bistand og enkelte delegerede fra medlemsstaterne plus et antal nye medarbejdere), som organisationsmæssigt blev underlagt et kontor under GD XXII.

I den eksterne evaluering, de nationale rapporter og rapporterne fra arbejdsmarkedets parter **blev Kontoret for faglig bistand generelt mødt med utilfredshed.** Nogle af de adspurgte projektinitiativtagere mente, at kontoret ikke i tilstrækkeligt omfang støttede gennemførelsen af deres projekter, men i stedet fungerede som en kontrolinstans. Andre kritiserede kontoret for bureaukrati og overdreven centralisering, mangel på overskuelighed i forvaltningen, mangel på støtte til projekter og mangel på klarhed i de kvalitetskriterier, der lå til grund for analysen af forslag. Ifølge det eksterne evalueringspanel skyldtes kontorets ineffektivitet i høj grad restriktive krav i Kommissionens generelle kontrakt- og uddelegeringspolitik. De anfører, at når det kræves, at de eksterne kontrahenter holder sig tæt til de oprindelige krav,

som blev fastlagt, før de havde et fyldestgørende kendskab til situationen, kan disse kontrahenter ikke være så fleksible som nødvendigt ved opfyldelsen af en kontrakt. Dette forhold er på ingen måde enestående for Kontoret for faglig bistand under Leonardo, men det illustrerer det selvmodsigende i at forsøge at opnå øget fleksibilitet ved at uddelegere arbejde og derefter lægge så mange begrænsninger på det, så potentialet går tabt. Det oprindelige mandat, som Kontoret for faglig bistand fik, afspejler **en vis mangel på klarhed i ansvarsfordelingen mellem Kommissionen og Kontoret for faglig bistand**, navnlig hvad angår programmets politiske aspekt, hedder det i den eksterne rapport. Ydermere anså de eksterne evaluatore det aftalte administrationsgebyr til Agenor på 100 000 EUR om året for at være et usædvanlig lavt beløb i forhold til niveauet i det private erhvervsliv i betragtning af, at Kontoret for faglig bistand skulle forvalte ca. 100 mio. EUR om året.

Opsigelsen af aftalen med Kontoret for faglig bistand medførte forsinkelser i behandlingen af indgåede projektkontrakter. Fra februar til oktober 1999 havde Kommissionen ikke adgang til vigtige oplysninger om visse projekter, fordi de var under de belgiske retsmyndigheders kontrol. For at se forsinkelsen af udbetalingerne i det rette perspektiv skal det imidlertid bemærkes, at forskud generelt blev udbetalt hurtigt, og at forsinkelsen kun vedrørte de efterfølgende og endelige udbetalinger til projekter, der blev udvalgt fra 1995 til 1997. Ikke desto mindre traf GD XXII alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at projekterne kørte videre (gennem etableringen af CLEO), og at programmet kunne gennemføres korrekt.

I henhold til afgørelsen blev der nedsat for et Leonardo da Vinci-udvalg under ledelse af Kommissionen og bestående af to repræsentanter fra hver medlemsstat, som typisk var embedsmænd fra forbundsministerier eller regionale ministerier. Repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter deltog som observatører. Udvalget skulle bistå Kommissionen med at gennemføre programmet, af og til med hjælp fra underudvalg. Udvalget var dels et rådgivende organ, som kom med udtalelser om foranstaltninger, der skulle træffes af Kommissionen, og dels - i overensstemmelse med afgørelsen - et forvaltningsudvalg med stemmeret.

4.2 Vurdering af programforvaltningen

Programforvaltning på nationalt plan

I næsten alle nationale rapporter blev de nationale koordinationskontorers programforvaltning betragtet som tilfredsstillende. De eksterne evaluatore mødte generelt tilfredshed med støtten fra koordinationskontorerne blandt de adspurgte projektinitiativtagere. Disse anså generelt deres nationale **koordinationskontorer for at være hurtige, effektive og hjælpsomme**. Enkelte af dem anførte dog visse problemer: i Tyskland ville det have været gavnligt at samle aktiviteterne ved tre eller fire nationale koordinationskontorer i stedet for syv, selvom samarbejdet mellem de mange kontorer og projekterne fungerede godt. Det spanske kontor fik en god vurdering blandt initiativtagerne, men det kritiseres i stærkere vendinger af de nationale programforvaltningsmyndigheder og eksperter, som for eksempel mener, at kontoret påtog sig funktioner, der lå uden for dets kompetenceområde.

Kommissionen mener, at programforvaltningen på nationalt plan generelt har været effektiv. Samlet set opfyldte de nationale koordinationskontorer deres opgaver over for projekterne og deres kontraktmæssige forpligtelser over for Kommissionen. Det faktum, at kontorerne var så tæt på initiativtagerne, bidrog til dette positive resultat. Som et mindre positivt aspekt kan det nævnes, at de nationale rapporter ikke altid blev fremsendt rettidigt, sådan som det er tilfældet

med de nationale evalueringsrapporter, der danner grundlag for den foreliggende rapport. Desuden havde visse kontorer problemer med at gennemføre mobilitetsaktiviteterne, navnlig i programmets første leveår. Alt i alt var der dog et godt samarbejde mellem koordinationskontorerne, de nationale myndigheder og Kommissionen. Kommissionen ser positivt på den kendsgerning, at flere lande efter lukningen af Kontoret for faglig bistand udbetalte forskud til projekter og tilbød at yde bistand til den centrale forvaltning.

Programforvaltning på fællesskabsplan

I den eksterne evaluering og mange af de nationale rapporter og rapporter fra arbejdsmarkedets parter rettes der kritik mod **overdrevet bureaukrati på europæisk plan**. Projektdeltagerne var typisk utilfredse med den store mængde papirarbejde. I nogle rapporter anføres Kommissionens hyppige ændringer af kravene, som i visse tilfælde blev meddelt meget forsinket og i nogle tilfælde slet ikke blev meddelt. De eksterne evaluatore konkluderede, at programmets målsætninger gled af syne og blev erstattet af overdreven vægt på procedurer og den administrative proces. Den største utilfredshed blandt alle programaktører skyldtes forsinkelserne i udbetalingen af støtte til projekterne. Udbetalingsanmodningerne fra projekterne skulle behandles af tre separate enheder: først af Kontoret for faglig bistand (senere CLEO), derefter af de finansielle tjenestegrene under GD XXII og endelig af GD for Finanskontrol. Som de eksterne evaluatore konkluderede, var denne proces ekstremt langvarig, selv når man ser bort fra de yderligere forsinkelser, der skyldtes undersøgelserne af Kontoret for faglig bistand.

Kommissionen er klar over problemerne med programforvaltningen på europæisk plan. De komplekse interne og eksterne procedurer og papirarbejdet skyldes den rolle, Kommissionen spiller med hensyn til forvaltning og kontrol af Fællesskabets midler. I modsætning til ovennævnte kritik af bureaukratiet efterlyser de øvrige europæiske institutioner (Parlamentet, Rådet og Revisionsretten), medlemsstaterne (finansministerierne og revisionsinstanser) og ikke mindst **den offentlige opinion, at Kommissionen indfører en endnu strengere kontrol for at mindske enhver risiko for u hensigtsmæssig brug af europæiske offentlige midler**. Disse kontrol-, evaluerings- og tilsynsfunktioner hos Kommissionen har krævet en del papirarbejde af projekterne. På den anden side erkender Kommissionen, at fornuftig brug af offentlige midler ikke blot skal ses i forhold til strenge kontrolmekanismer, men også i forhold til at opfylde programmålsætningerne. Balancen mellem behovet for kontrol og for effektiv opfyldelse af programmålsætningerne har muligvis ikke været optimal i den første programfase.

Det skal desuden bemærkes, at de eksterne evaluatore betragtede Leonardo da Vinci-udvalgets indsats som svag. De anfører, at de har mødt megen kritik af udvalget på grund af dets snævre fokusering på spørgsmålet om fordeling af programressourcer blandt medlemsstaterne i stedet for at spille en nyttig rolle ved at styre programmet med hensyn til tematisk fokus, forbindelser til andre aktiviteter osv.

Kommissionen mener, at udvalget muligvis har fokuseret for meget på administrative og økonomiske spørgsmål. Udvalget har i kraft af dets deltagende statslige repræsentanter og arbejdsmarkedets parter som observatører haft potentiale for at spille en større rolle, navnlig ved at bidrage med ekspertviden i forbindelse med gennemførelsen af programmet. Der har været en del debat om målsætningerne og strategien i gennemførelsen af programmet, men det har været vanskeligt at finde plads på udvalgets dagsorden på grund af de mange administrative og økonomiske spørgsmål, der skulle drøftes.

4.3 Handling

Programforvaltning på nationalt plan

På Kommissionens initiativ er mange af programforvaltningsfunktionerne blevet decentraliseret og lagt ud til nationale kontorer i programmets anden fase. Det har været magtpåliggende for Kommissionen at bringe disse funktioner tættere på aktørerne på undervisningsområdet. Omkring 80% af programmidlerne forvaltes nu af de nationale kontorer. Ansvarsforholdet mellem disse kontorer og Kommissionen er blevet fastlagt i en ny standardkontrakt. Derved er ansvaret på decentralt plan for at administrere og følge op på projekter blevet øget, mens det overordnede politiske ansvar tydeligvis stadig ligger hos Fællesskabet. Desuden har Kommissionen mindet medlemsstaterne om, at de skal indsende de krævede nationale rapporter rettidigt.

Programforvaltning på fællesskabsplan

Kommissionen har i forbindelse med programmets anden fase truffet adskillige foranstaltninger for at forbedre programgennemførelsen på centralt plan. **De generelle principper i disse forbedringer er forenkling, brugervenlighed og gennemsigtighed.** På grundlag af erfaringerne fra programmets første fase har Kommissionen udviklet en administrativ og økonomisk håndbog, som skal hjælpe projektinitiativtagerne under Leonardo da Vinci-programmet med at udarbejde deres ansøgninger og vejlede dem i hele deres projekts levetid. Gennemskueligheden er blevet øget ved at fremlægge al relevant dokumentation for projektinitiativtagerne på en flersproget hjemmeside under Kommissionen forud for iværksættelsen af den anden fase.

Omstændighederne omkring lukningen af Kontoret for faglig bistand under Leonardo da Vinci påvirkede Kommissionens politik med at uddelegere bistandsfunktioner. Der er udviklet nye retningslinjer for uddelegering, hvor der tages højde for en klarere definition af de eksterne bistandsorganisationers opgaver og ansvar.

I programmets anden fase forvaltes kun ca. 20% af det samlede budget centralt. Herved kan Kommissionen gøre bedre brug af de tilgængelige forvaltningsressourcer. For eksempel vil Kommissionen udvikle og indføre permanente tilsynsmekanismer for den anden fase. For at opnå optimal balance mellem kontrol-, forvaltnings- og indholdsrelaterede funktioner har Kommissionen defineret sin rolle og sit ansvar over for medlemsstaterne og de nationale kontorer mere præcist.

5. BEVILLINGER/UDBETALINGER OG UDBREDELSE

5.1 Baggrund

Bevillinger

Fællesskabsmidler: De samlede bevillinger til programmet under del B af Fællesskabets budget (post B3-1021) var på omkring 727 mio. EUR for de fem år, inklusive bidraget for de tre deltagende EFTA-EØS-lande.

Til disse 727 mio. EUR fra budgetpost B3-1021 skal der lægges:

- 30,3 mio. EUR til Kontoret for faglig bistand (del A i Fællesskabets budget),

- 30,5 mio. EUR til dækning af driftsomkostninger ved deltagelse af ansøgerlande, som kommer fra Phare-programmet (inkl. 2,7 mio. EUR fællesskabsbidrag til de nationale koordinationskontorer i disse lande),
- 6,0 mio. EUR til studiebesøg (indsatsområde III.3.b, som finansieres af CEDEFOP-centret gennem dets støtte fra Kommissionen),

Alt i alt var Fællesskabets støtte til programmet således på 793,8 mio. EUR.

I denne sammenhæng er det værd at bemærke tre ting. For det første modtog programmet en større bevilling end de 620 mio. EUR, der var lagt op til i afgørelsen, idet budgetmyndigheden bevilgede større årlige beløb til programmet end dette vejledende beløb, og dette understreger den vægt, der lægges på erhvervsuddannelse i Europa. For det andet var Leonardo da Vinci med ca. 794 mio. EUR et mellemstort fællesskabsprogram sammenlignet med f.eks. Den Europæiske Socialfond (57 191 mio. EUR for 1994-1999). For det tredje beløb Fællesskabets bidrag til programforvaltning, information og netværksydelser fra forvaltningsstrukturene sig til 80,2 mio. EUR (47,2 mio. EUR til de nationale koordinationskontorer i EUR-18, ca. 2,7 mio. EUR til de nationale koordinationskontorer i ansøgerlandene og 30,3 mio. EUR til Kontoret for faglig bistand), hvilket udgør ca. 10% af det samlede fællesskabsbidrag på 793,8 mio. EUR.

Nationale midler og midler fra projektdeltagere: For at få et fyldestgørende billede af de tildelte midler skal der tillægges andre finansieringskilder til ovennævnte fællesskabsbidrag, nemlig

- Medlemsstaternes (EUR-18) egne midler, som blev bevilget til de nationale koordinationskontorer, og som anslås til omkring 47,2 mio. EUR (på grund af 50% medfinansiering),
- midler til dækning af driftsomkostninger ved ansøgerlandes deltagelse, som blev bevilget fra disses nationale budgetter til Fællesskabet, og som beløb sig til omkring 22,6 mio. EUR,
- egne kontraktmidler fra projektpartnere i alle deltagerlandene, som beløb sig til 283 mio. EUR (ikke omfattet under foranstaltningerne I.1.2.a-c, III.3.b og indsatsområde IV).

I alt anslås de nationale midler og midlerne fra projektdeltagerne til ca. 353 mio. EUR.

Se bilag III og IV for flere detaljer om budgetbevillingerne.

Udbetalinger

Størstedelen af budgetbevillingerne gik til tværnationale mobilitets- og pilotprojekter:

Tværnationale mobilitetsprojekter:

Form for mobilitetsprojekt (indsatsområde – forvaltningsplan) former for støttemodtagere	Antal projekter	Antal støtte- modtagere	EF- finansiering (i mio. EUR)
Erhvervsmæssig grund- og efteruddannelse (indsatsområde I.1.2.a-c – forvaltet af de nationale koordinationskontorer) unge under grunduddannelse unge arbejdstagere/unge på arbejdsmarkedet undervisere/lærere	6 516*	83 300* 51 000 21 500 10 800	162,5
Universiteter/virksomheder (indsatsområde II.1.2.a-c – forvaltet af Kommissionen) unge under universitetsuddannelse – unge, der har afsluttet en universitetsuddannelse – ansatte ved universiteter og virksomheder – ansatte ved arbejdsmarkedets parter organisationer	845	40 600	105,1
Sprogrelateret mobilitet (indsatsområde III.1.b – forvaltet af Kommissionen) sprog lærere og -undervisere i virksomheder og ved sproguddannelsesinstitutioner	13	200	1,0
Studiebesøg (indsatsområde III.3.b – forvaltet af CEDEFOP) uddannelsesspecialister fra fagforeninger, arbejdsgiverorganisationer, forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt offentlige tjenester	Ikke oplyst	3 200	6,0
I ALT	7 351	127 300	274,6

Kilde: Beregninger fra GD for Uddannelse og Kultur baseret på tal fra kontrakterne med projektinitiativtagerne.

* For 1995 & 1996: baseret på de endelige rapporter, for 1997 & 1998: baseret på de foreløbige rapporter, for 1999: skøn baseret på gennemførelsesplanerne

Tværnationale pilotprojekter: Programmet ydede støtte til **2 569 tværnationale pilotprojekter**. Alle disse projekter var “produktorienterede”, dvs. at det var hensigten at producere håndgribelige resultater i form af innovations- og kvalitetsorienterede læseplaner, uddannelsesmoduler, hjemmesider, cd-rom’er osv., så mindst et tilsvarende antal konkrete resultater eller produkter var til rådighed, når projekterne sluttede.

Andre udbetalinger: Desuden har programmet ydet støtte til

- **194 pilotprojekter inden for sproguddannelse** (indsatsområde III.1.a),
- **175 undersøgelser og analyseprojekter** (indsatsområde III.2.a),
- **20 statistiske projekter** med henblik på at udvikle udvekslingen af sammenlignelige data om erhvervsuddannelse (indsatsområde III.2.b) og
- **282 multiplikatorprojekter**, som specifikt er beregnet til at udbrede nyskabelser inden for erhvervsuddannelse (indsatsområde III.3.a).

Fællesskabet har desuden ydet støtte til en lang række ledsageforanstaltninger i forbindelse med programmet (indsatsområde IV). Ud over at yde støtte til de nationale koordinationskontorer har Fællesskabet støttet de nationale erhvervsvejledningscentre,

informationsaktiviteter (flere hundrede konferencer, seminarer, workshops, videoer, to produktmesser, de årlige kontakt- og informationsdage med over tusinde deltagere, en lang række programbrochurer, projektkompendier og databaser) samt evaluerings- og tilsynsaktiviteter (f.eks. midtvejsrapporter og endelige programevalueringsrapporter, udnyttelsesaktiviteter og tilsynsaktiviteter).

Samlet set for alle indsatsområder har omkring **77 000 partnerorganisationer** været involveret i de forskellige tværnationale projekter, der har modtaget støtte fra programmet. Andelen af **godkendte projektforslag** lå samlet set for alle indsatsområder og år på omkring 30%. I denne henseende var efterspørgslen efter programmet væsentligt højere end udbuddet.

Det skal bemærkes, at da denne rapport blev godkendt af Kommissionen, var en lang række projekter ikke tilendebragt. Dette skyldes primært, at mange pilotprojekter af 18–24 måneders varighed, der blev udvalgt i 1998 og 1999, ikke afsluttes før midten eller udgangen af 2001. Derfor kan der på dette tidspunkt ikke fremlægges en endelig beskrivelse af alle udbetalinger. (Se bilag V til VI for yderligere detaljer om udbetalinger fordelt på indsatsområder og lande.)

Udbredelse af resultater

Kommissionen har iværksat flere initiativer med henblik på at udbrede resultaterne. Blandt eksempler kan nævnes den årlige offentliggørelse af et kompendium (katalog over projekter) i trykt og elektronisk format for 1995/96/97, de to "Training 2000"-produktmesser i 1996 og 1998, de 16 seminarer om aktivt tilsyn, der blev tilrettelagt mellem 1997 og 1999, etableringen af et "multimediecenter" ved Kontoret for faglig bistand samt de særlige foranstaltninger rettet mod "kapitaliseringsarbejdet". Desuden har Kommissionen bevilget 32,3 mio. EUR til 282 multiplikatorprojekter under indsatsområde III.3.a., som sigter mod at overføre resultaterne fra grundlæggende projekter til nye produkter. I 1998 begyndte Kommissionen at udvikle en mere strategisk fremgangsmåde i samarbejde med de nationale koordinationskontorer.

5.2 Vurdering af bevillinger/udbetalinger og udbredelse

I både den eksterne evaluering, de nationale rapporter og rapporterne fra arbejdsmarkedets parter anses udbredelse af resultaterne af programmet for at være afgørende. På programplan er fordelingen af resultater uden for projekterne en forudsætning for at sikre og måle programmets effekt. På projektplan tvinger kravet om udbredelse af resultater partnerne til at se ud over deres egne projekter og tænke på det samlede erhvervsuddannelsesmiljø.

Den generelle holdning er dog, at **der skulle være lagt mere vægt på udbredelse ved planlægningen og gennemførelsen af programmet på de forskellige niveauer**. I mange rapporter påpeges det, at manglen på en sammenhængende strategi på fællesskabsplan har skabt visse problemer. Ikke desto mindre blev Kommissionens udbredelsesaktiviteter vurderet positivt i visse rapporter.

På nationalt plan er der forskelle i vurderingerne af udbredelsesaktiviteterne. For eksempel siges udbredelsen i Spanien på trods af initiativer fra visse nationale koordinationskontorer at være ringe og ineffektiv på grund af mangel på teknisk kapacitet, interesse og en national strategi. På den anden side mener to tredjedele af de adspurgte østrigske initiativtagere, at udbredelsen på nationalt plan har været vellykket. De tyske nationale koordinationskontorer siges at have udpeget behovet og iværksat initiativer, men aldrig udviklet en systematisk fremgangsmåde.

På projektplan siges udbredelsen at have været begrænset af flere årsager: ingen interesse i at dele resultaterne med konkurrenterne, resultaterne er vanskelige at overføre til et generelt format, ingen erfaring med medier, udbredelsesbudgettet er ofte utilstrækkeligt, mangel på motivation når først projektet er tilendebragt.

Kommissionen understreger, at formidling af resultater er meget vigtig, og **erkender, at udbredelsesaktiviteterne på alle niveauer skal styrkes**. Kommissionen henleder opmærksomheden på de faktorer, der har hæmmet udbredelsen i den første programfase. For eksempel var de endelige resultater af de mange treårige projekter, der startede i begyndelsen af 1996 (indkaldelsen af forslag fra 1995), først tilgængelige i starten af 1999. Desuden kunne adgangen til midlertidige projektresultater have været bedre, og endvidere hindrede lukningen af Kontoret for faglig bistand adgangen til produktdata i en vis periode.

På nationalt plan hindrede manglen på kontinuitet udbredelsen i at blive rigtig vellykket. De særlige foranstaltninger rettet mod "kapitaliseringsarbejdet", som blev iværksat af Kommissionen i 1998 og ventes afsluttet i 2000, blev ikke fulgt op konsekvent af de nationale koordinationskontorer, der havde ansvaret for at tilrettelægge dem, og de gav ikke det forventede resultat. På projektplan erkender Kommissionen, at udbredelsesaktiviteter skulle have været obligatoriske og ikke blot anbefales initiativtagerne på frivillig basis.

5.3 Handling

I programmets anden fase starter man på en frisk. Kommissionen har i samarbejde med de nationale instanser fremlagt en handlingsplan for udbredelse og udnyttelse for år 2000, som er blevet godkendt af Leonardo da Vinci-udvalget. I fremtiden **vil Kommissionen udarbejde og gennemføre en sammenhængende strategi i samarbejde med de deltagende stater**. De væsentligste elementer ved denne strategi vil være: forvaltning af viden, produktkvalitet, kriterier for udpegelse af innovation og optimal praksis samt støtte til udbredelsesnetværk. CEDEFOP og Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut vil blive anmodet om at bidrage til udbredelsesaktiviteterne.

Kommissionen vil desuden sammen med de nationale kontorer udvikle metoder til brug ved opfølgning på udviklingen i projekterne. Takket være denne opfølgning vil projekterne ikke skulle pålægges yderligere bureaukratiske byrder. Målet er at sikre kvalitet, øge udbredelsen og udnytte resultaterne fra og med den første projektfase.

Endelig vil Kommissionen udvikle en produktdatabase på Internettet, som afspejler interesserne og behovene hos forskellige kategorier af brugere (eksperter, projekter, støttemodtagere, offentligheden). Kommissionen vil desuden udvikle en database over nyskabende produkter af god kvalitet på uddannelsesområdet på baggrund af en analyse af virkningerne af programmet. Denne database vil være det første skridt mod et mere systematisk tilsyn med innovationen inden for erhvervsuddannelse på fællesskabsplan.

6. VIRKNING

6.1 Baggrund

Virkningen defineres her som resultaternes længerevarende indvirkning på forskellige grupper og områder inden for erhvervsuddannelse. Hvad har programmet opnået i forhold til dets egne generelle og specifikke mål? Svaret på dette spørgsmål er en nødvendig forudsætning for, at beslutningstagerne og programforvalterne kan optimere resultaterne af programmet og dets kontinuitet.

Der findes imidlertid en række faktorer, der hindrer effektiv analyse af virkningen. Hvad angår virkningen på længere sigt, kan det være for tidligt at vurdere resultaterne af programmet, navnlig på uddannelsesområdet, hvor udviklingen er accelereret væsentligt i de seneste år med indførelsen af nye teknologier og nye globale udfordringer. Desuden er det vanskeligt at måle resultaterne i form af nåede målsætninger, når der - som det er tilfældet med første fase af Leonardo da Vinci - er mange målsætninger, som overlapper hinanden eller ikke er målbare. Endelig hænger spørgsmålet om nåede målsætninger sammen med de tilgængelige budgetmidler, som naturligvis kan begrænse effekten.

6.2 Vurdering af virkningen

Virkningen på internationaliseringen af uddannelsesinstitutioner og -praksis

Ifølge den eksterne evaluering, de nationale rapporter og rapporterne fra arbejdsmarkedets parter blev den største og mest værdifulde virkning af den første programfase opnået blandt deltagerne og de organisationer, der var direkte involveret i programmet, og den gavnede især det miljø, der omgav projekterne. Denne virkning vedrører primært internationaliseringen af uddannelsesinstitutionerne, som også bidrog til at profilere erhvervsuddannelsesinstitutionerne. Begrebet innovation blev af mange projektinitiativtagere opfattet som det at tilføje en europæisk dimension eller tværnationalt samarbejde til erhvervsuddannelsen. Ifølge visse projektdeltagere blandt fagforeningerne bidrog programmet til, at de lærte noget fra andre lande om innovation og kvalitet. Den indlæringsmæssige virkning gennem processer, såsom videreudvikling af tværnationalt samarbejde i netværk og partnerskaber, nævnes specifikt som en positiv virkning i mange rapporter. Hvad angår indholdet af erhvervsuddannelserne, havde programmet en effekt på modulariseringen, sprogindlæringen og brugen af nye teknologier i undervisningen.

Indsatsområderne vedrørende mobilitet menes at have haft den største virkning af alle foranstaltningerne, og de menes at have haft en meget positiv indvirkning for de enkelte støttemodtagere. I næsten alle rapporter anføres det, at den tværnationale mobilitet har frembragt nye sociale og tværkulturelle færdigheder, øget det personlige selvværd, lettet adgangen til arbejdsmarkedet og øget kendskabet til nye arbejdsmetoder. Der er mange eksempler på positive arbejds- og indlæringsmæssige erfaringer hos personer, der har modtaget Leonardo da Vinci-støtte til et ophold i udlandet. I visse rapporter anføres mobilitetens meget værdifulde, langsigtede indvirkning på uddannelsernes kvalitet i kraft af de erfaringer, deltagerne får, og herved forøges efterspørgslen efter mobilitet.

Kommissionen glæder sig over dette klare bevis på programmets værdifulde indvirkning på projekter, uddannelsespraksis og navnlig deltagerne i mobilitetsprojekter. I denne henseende har programmet tydeligvis været en succes. Det har klart haft potentiale for at tilføje en europæisk dimension i forhold til dem, der var direkte involveret i projekterne og det miljø, der omgav dem. **Deltagelse i pilotprojekter gavnede mulighederne for indlæring gennem tværnationalt samarbejde, og deltagelse i mobilitetsprojekter gav unge europæere positive tværkulturelle indlærings- og arbejds-mæssige erfaringer.** Denne succes skyldes programmets konsekvente indgangsvinkel til tværnationalitet. Indvirkningen på disse områder viser, at programmet har bidraget til at udvikle et borgernes Europa.

Virkningen på de nationale uddannelsessystemer

I rapporterne fra medlemsstaterne anføres det generelt, at det er **for tidligt** at vurdere programmets indvirkning på de nationale uddannelsessystemer. Det rapporteres, at der endnu ikke eller kun i begrænset omfang refereres til programmet i offentlige publikationer, at

programmet kun har haft begrænset synlig og direkte indvirkning på offentlige foranstaltninger, politikker, redegørelser, love og bestemmelser. Dette tilskrives det faktum, at mange projekter endnu ikke er tilendebragt, eller at produkterne af dem endnu ikke er udbredt. Dette synspunkt deles også af de eksterne evaluatore, som endnu ikke kan se nogen virkning på uddannelsessystemerne. I visse lande har indvirkningen på det hjemlige uddannelsessystem endnu været begrænset, fordi programbudgettet har været for lille, programmets målsætninger for høje og udbredelsen af resultaterne utilfredsstillende.

I ansøgerlandene var der dog en klart synlig virkning på uddannelsessystemerne. Her anførte man generelt, at programmet havde haft en effekt, navnlig på moderniseringen af uddannelsessystemerne, og at det havde ydet et afgørende bidrag i tiltrædelsesprocessen. I Rumænien blev programmet for eksempel udtrykkeligt forbundet med reformen af det erhvervsforberedende uddannelsessystem og med de seneste udkast til lovgivning om efteruddannelse. I samme forbindelse benævnte de eksterne evaluatore programmet som en **“katalysator for forandring”** i omlægningen af deres økonomiske systemer.

Kommissionen er opmærksom på, at programmets indvirkning på udviklingen af uddannelsessystemer i medlemsstaterne ikke kan vurderes fuldt ud på dette tidspunkt. Dette skyldes primært det korte tidsrum mellem programmets afslutning og denne endelige rapport. Desuden har den kendsgerning, at Fællesskabet kun har en støttende rolle i forhold til medlemsstaternes ofte meget komplekse uddannelsessystemer, gjort det vanskeligt at opnå påvirkning på dette plan. Endelig kunne man sætte spørgsmålstejn ved, om målet for ændring af systemerne muligvis har været for ambitiøst i forhold til programbudgettet. Kommissionen hilser dog den relativt høje indvirkning på uddannelsessystemerne i ansøgerlandene velkommen. Ud over selve programaktiviteterne har den øgede omtale af programmet over for myndigheder og beslutningstagere i disse lande, bl.a. gennem Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut, haft en effekt på de uddannelsessystemer, der stadig er under omlægning, navnlig ved at understrege vigtigheden af den europæiske dimension i uddannelsen og sætte programmets målsætninger på den nationale dagsorden.

Virkningen i form af bedre muligheder for beskæftigelse

Denne form for indvirkning modsvarer prioritet 1 i de årlige indkaldelser af forslag. I mange af rapporterne fra den eksterne evaluering, de nationale myndigheder og arbejdsmarkedets parter anføres det, at programmet har haft en mærkbar virkning på denne prioritet. I den tyske rapport refererer man til undersøgelser foretaget blandt deltagerne i mobilitetsprogrammer under Leonardo i Tyskland i 1995: forholdet mellem antallet af arbejdsløse og beskæftigede blev forbedret fra 31:69 til 10:90 i forbindelse med udvekslingsaktiviteterne. I Danmark angav 70% af de organisationer, der står for uddannelsesophold for unge arbejdstagere, at beskæftigelsesmulighederne blev forbedret betydeligt.

Kommissionen ser positivt på vidnesbyrdet om det mærkbare bidrag til opnåelse af målene under prioritet 1, navnlig den **positive effekt i form af øget beskæftigelsesegnethed blandt deltagerne i mobilitetsprojekter**. Desuden var Rådets afgørelse, der indførte “Euro-pas”-opgørelsen over ophold i udlandet, baseret på erfaringer fra Leonardo da Vinci-projekter. Databasen til det europæiske netværk af nationale erhvervsvejledningscentre stammede også fra et Leonardo da Vinci-pilotprojekt. Forøgelsen af beskæftigelsesegnetheden er særlig nyttig ved udviklingen af yderligere synergier med beskæftigelsesstrategien og Den Europæiske Socialfond.

Virkningen i form af tættere forbindelser mellem uddannelser og virksomheder

Denne form for indvirkning modsvarer prioritet 2 i de årlige indkaldelser af forslag. De europæiske arbejdsgivere konkluderer, at programmet bortset fra den indledende fase i bund og grund ikke har beskæftiget sig med virksomhederne, hverken de offentlige eller de private. Virksomhederne, navnlig SMV'erne, siges at være blevet afskrækket af den store administrative byrde og programmets kompleksitet. På den anden side konkluderer de europæiske arbejdsgivere også, at programmet har gjort det muligt at eksperimentere med nye samarbejdsformer blandt arbejdsgivere og uddannelses- og videreuddannelsesinstitutioner, og at dette ofte er sket i flere regioner. De anfører, at programmet er en enestående ambassadør i bestræbelserne på at frembringe nyskabelser, hvilket er et vigtigt område.

Kommissionen erkender, at flere virksomheder, navnlig SMV'er, uden for uddannelsesverdenen skal inddrages. Mobilitetsforanstaltningerne gør det imidlertid allerede muligt for et stort antal virksomheder og uddannelsesinstitutioner at samarbejde tættere i tilrettelæggelsen af tværnationale uddannelsesophold.

Virkningen på bekæmpelse af udstødelse, investering i menneskelige ressourcer og adgang til livslang uddannelse

Denne form for indvirkning modsvarer prioritet 3, 4 og 5 i de årlige indkaldelser af forslag. Virkningen inden for disse tre områder vurderes som lav i rapporterne. Antallet af projektforslag, der blev indsendt under disse prioriteter, har i årenes løb konsekvent været det laveste blandt de fem prioriteter. I de tilfælde, hvor man så en virkning, skyldtes denne de enkelte projekters høje kvalitet.

En af årsagerne til denne lave effekt kan have været, at programmet konkurrerede med andre programmer og initiativer på fællesskabsplan og nationalt plan, som var målrettet mere specifikt på disse temaer. Kommissionen beklager, at den vægt, der blev lagt på investering i menneskelige ressourcer og livslang uddannelse, som er blevet fokuspunkter i udviklingen af uddannelsen i Europa, ikke frembragte det forventede antal projekter.

Virkningen på dialogen på arbejdsmarkedet

De europæiske fagforeninger melder, at kun halvdelen af de adspurgte eksperter og projektinitiativtagere blandt fagforeningerne svarede, at resultaterne af projekterne var genstand for dialog mellem arbejdsmarkedets parter på nationalt plan. Desuden oplyser de europæiske fagforeninger, at omfanget og arten af fagforeningernes inddragelse i programprocedurerne oftest var utilstrækkelig, fordi arbejdsmarkedets parter ikke havde den nødvendige medindflydelse ved størstedelen af de nationale koordinationskontorer. I de fleste tilfælde blev beslutningerne truffet af de nationale myndigheder, og der var kun ringe muligheder for samråd. Dette ses blandt de europæiske fagforeninger som **et bevis på den generelt lave indvirkning, programmet har haft på dialogen på arbejdsmarkedet.**

Kommissionen har dog i kraft af sin politiske og økonomiske støtte til dialogen på arbejdsmarkedet skabt et brugbart grundlag for at udvikle arbejdsmarkedets parters deltagelse i programmet. Ligeledes har arbejdsmarkedets parters deltagelse som observatører i Leonardo da Vinci-udvalget været et positivt element for alle programaktører. Kommissionen ser dog gerne, at arbejdsmarkedets parter inddrages yderligere i gennemførelsen af programmet på nationalt plan.

Virkningen på sikring af lige muligheder

I den eksterne evaluering anføres det, at det har været umuligt at vurdere virkningen på sikring af lige muligheder, fordi **antallet af specifikke pilotprojekter var meget lavt**. Men i nogle nationale rapporter oplyses det, at kvindernes andel blandt deltagerne i mobilitetsprojekterne var på lidt over 50%.

Virkningen på udvikling af viden inden for erhvervsuddannelse

I den eksterne evaluering konkluderer man, at resultaterne under indsatsområdet "udveksling af sammenlignelige data" (III.2.b) **er "imponerende og nyttige" i betragtning af de beskedne økonomiske midler**. Ifølge en førende europæisk statistiker er størstedelen af de tilgængelige data til rådighed takket være Leonardo-programmet. Denne foranstaltning blev forvaltet 100% på fællesskabsplan (efter et udbud) på grundlag af et detaljeret arbejdsprogram, som man enedes om med Leonardo da Vinci-udvalget.

6.3 Handling

På baggrund af disse vurderinger af programmets virkning er der behov for en tværfaglig fremgangsmåde for at optimere de positive resultater og mindske svaghederne. For at bygge videre på den positive indvirkning på internationaliseringen af uddannelsesinstitutionerne og –metoderne og på deltagerne i mobilitetsaktionerne forudser man i afgørelsen om den anden fase en forøgelse af budgettet til pilotprojekter og mobilitet. Forenklingen af programmets opbygning og gennemførelse vil bidrage til at koncentrere og udnytte fordelene ved tværnationale aktiviteter. **I den anden fase er kravet om tværnationalitet endog blevet styrket**, således at der nu kræves mindst tre (i stedet for to) udenlandske partnere i pilotprojekter. Den øgede fokus på tværnationalitet kræver øget bistand til projekterne, og denne vil blive stillet til rådighed af de nationale kontorer, som er tættere på aktørerne, og af Kommissionen, hvis koordinerende rolle vil blive styrket.

For at øge indvirkningen på uddannelsessystemerne **er Kommissionen begyndt at bygge videre på resultaterne fra programmet og stille dem til rådighed for nationale beslutningstagere**. I programmets anden fase vil indvirkningen på uddannelsessystemerne blive forøget inden for rammerne af velstrukturerede, strategiske udbredelsesaktiviteter.

Med henblik på at udnytte de opnåede resultater vil Kommissionen udarbejde et dokument om videreudvikling af resultaterne af Leonardo da Vinci I. I dette dokument vil de bedste produkter blive udpeget og analyseret i forhold til deres potentiale for udvikling og udnyttelse inden for rammer, der er så brede og varierede som muligt. Kommissionen foreslår, at man betegner en vis procentdel af dem som **"modelprodukter"** og forsyner dem med en kvalitetsgaranti. Dokumentet vil indeholde henstillinger og konkrete forslag til brug af de erfaringer, der er høstet inden for forskellige erhvervsuddannelsessystemer, blandt virksomheder og andre organisationer og i samfundet som sådan.

For at gøre det lettere at vurdere, om målsætningerne nås, vil Kommissionen overveje at opstille målbare programmålsætninger ved gennemførelsen af programmets anden fase. Ved opstillingen af disse målsætninger skal der tages højde for programmets eksperimentelle karakter.

Vurderingen af de forskellige aktivitetsområder under programmet har klart vist **behovet for at målrette hele programmet inden for sammenhængende rammer**. Disse rammer vil blive lagt til rette for gennemførelsen af programmets anden fase og de kommende aktiviteter

gennem udvikling af en europæisk strategi for livslang uddannelse. Derfor vil Kommissionen prioritere de specifikke programmålsætninger i fremtidige indkaldelser af forslag inden for de overordnede rammer for uddannelsespolitikken, der fastlægges under denne strategi. Denne fokusering skal også bidrage til at øge programmets samlede virkning.

7. KONKLUSION

Leonardo da Vinci-programmet har været **et meget værdifuldt middel til fremme af tværnationale initiativer** og internationalisering af optimal praksis inden for erhvervsuddannelse, navnlig hvad angår kvalitet og indhold i indlæringen, innovation og tilføjelse af en europæisk dimension. Blandt dets særlig stærke sider kan nævnes projektdeltagernes øgede mobilitet og beskæftigelsesegnethed. Det har således ikke blot gavnet deltagerne fra medlemsstaterne og EFTA-EØS, men også deltagerne fra ansøgerlandene, hvor Leonardo da Vinci-projekterne har bidraget til at forberede de nationale uddannelsessystemer på tiltrædelsen. Disse fine resultater udgør det grundlag, som programmets anden fase nu opbygges på.

Der skal dog ikke kun fokuseres på de stærke sider, men også de svage sider ved den første fase for at skabe et solidt grundlag for programmets anden fase. Problemerne ved gennemførelsen af den første fase vedrører ikke blot utilfredsstillende resultater fra Kontoret for faglig bistand, men også komplekse forhold ved forvaltningen på centralt plan og manglende komplementaritet med andre uddannelses-relaterede programmer. Kommissionen har sikret, at **de høstede erfaringer omsættes i praksis** i den anden fase gennem forenkling af procedurerne og yderligere decentralisering af programforvaltningen. Kommissionen imødeser desuden en klar strategi for udbredelse af produkterne og resultaterne fra de mange tværnationale pilotprojekter under den første fase.

Leonardo da Vinci-programmet har potentiale til at blive **et nøgleinstrument i bestræbelserne på at gennemføre strategier for livslang uddannelse**, hvor der kan skabes synergier mellem de europæiske politikker inden for uddannelse, undervisning og beskæftigelse. I den anden fase vil man desuden forsøge at inddrage visse aktører mere direkte i tværnational erhvervsuddannelse, navnlig arbejdsmarkedets parter og SMV'erne. Denne strategi afspejler Kommissionens politik med at fremme komplementariteten mellem beslægtede programmer, som der vil blive fokuseret stærkt på i den anden fase. Leonardo da Vinci-programmet er en hjørnesten i Kommissionens politik med henblik på at øge borgernes engagement i hele Unionen og opnå visionen om et «Borgernes Europa».

BILAG I

Liste over kilder, der anvendes i denne rapport

1. Rapporter fra de lande/regioner, der deltager i Leonardo da Vinci-programmet, de "nationale rapporter" (i henhold til artikel 10, stk. 3 i afgørelsen):

forkortelse – deltagende land/region – dato for rapport

"EUR-18":

B-vla -	Belgien-Flandern	21.02.00
B-wal -	Belgien/Belgien-Vallonien	rapport foreligger ikke
DK -	Danmark	13.04.00
D -	Tyskland	08.05.00
EL -	Grækenland	rapport foreligger ikke
E -	Spanien	30.12.99
F -	Frankrig	Marts 2000
IRL -	Irland	April 00
I -	Italien	rapport foreligger ikke
L -	Luxembourg	04.02.00
NL -	Nederlandene	30.03.00
A -	Østrig	27.12.99
P -	Portugal	December 1999
FIN -	Finland	10.01.00
S -	Sverige	22.12.99
UK -	Det Forenede Kongerige	23.12.99
IS -	Island	10.04.00
FL -	Liechtenstein	17.01.00
N -	Norge	Juli 2000

"Ansøgerlande":

BG -	Bulgarien (ikke anmodet om at fremlægge en rapport, idet landet først deltog fra og med 1999)	
CZ -	Tjekkiet	02.02.00
CY -	Cypern	Juli 2000
EE -	Estland	rapport foreligger ikke
LA -	Letland	rapport foreligger ikke
LT -	Litauen	16.6.00
HU -	Ungarn	rapport foreligger ikke
MT -	Malta	rapport foreligger ikke
PL -	Polen	10.03.00
RO -	Rumænien	30.12.99
SI -	Slovenien (ikke anmodet om at fremlægge en rapport, idet landet først deltog fra og med 1999)	
SV -	Slovakiet	rapport foreligger ikke

2. Rapporter fra arbejdsmarkedets parter på europæisk plan:

forkortelse – organisation – dato for rapport

EFS: Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation – 31. marts 2000

UNICE-UEAPME-CEEP: Union of Industrial and Employer's Confederations of Europe – 29. juni 2000

3. Ekstern evalueringsrapport i henhold til artikel 10, stk. 2 i afgørelsen:

forkortelse – organisation

D&T: Deloitte & Touche (B-1831 Diegem)

NB: Disse rapporter vil blive gjort tilgængelige sammen med den foreliggende rapport fra Kommissionen på Leonardo da Vinci-webstedet (<http://europa.eu.int/comm/education/leonardo.html>).

BILAG II

Indsatsområder og foranstaltninger under Leonardo da Vinci-programmet (1995-1999)

Indsatsområde I. Støtte til forbedring af erhvervsuddannelsessystemer og -ordninger i medlemsstaterne

Foranstaltninger

I.1.1 Tværnationale pilotprojekter

- I.1.1.a – forbedring af kvaliteten af den erhvervsforberedende uddannelse og de unges overgang til arbejdslivet
- I.1.1.b – forbedring af kvaliteten af medlemsstaternes efteruddannelsesordninger
- I.1.1.c – erhvervsorientering og -vejledning
- I.1.1.d – fremme af lige muligheder for mænd og kvinder inden for erhvervsuddannelse
- I.1.1.e – højnelse af kvaliteten af erhvervsuddannelsesiltag for personer, der er dårligt stillet på arbejdsmarkedet

I.1.2 Tværnationale programmer for uddannelsesophold og udvekslinger

- I.1.2.a – tværnationale programmer for uddannelsesophold for unge under erhvervsforberedende uddannelse
- I.1.2.b – tværnationale programmer for uddannelsesophold for unge arbejdstagere
- I.1.2.c – tværnationale programmer for udveksling af undervisere

Indsatsområde II. Støtte til forbedring af erhvervsuddannelsesforanstaltninger, herunder samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv, vedrørende virksomheder og arbejdstagere

Foranstaltninger

II.1.1 Tværnationale pilotprojekter

- II.1.1.a – nyskabende tiltag inden for erhvervsuddannelse
- II.1.1.b – investering i efteruddannelse for arbejdstagere
- II.1.1.c – overførsel af teknologiske nyskabelser i tilknytning til et samarbejde mellem virksomheder og universiteter på området for efteruddannelse
- II.1.1.d – fremme af lige muligheder for mænd og kvinder inden for erhvervsuddannelse gennem projekter

II.1.2 Tværnationale programmer for uddannelsesophold og udvekslinger

- II.1.2.a – tværnationale programmer for uddannelsesophold i virksomheder for personer under uddannelse ved universiteter og for færdiguddannede
- II.1.2.b – tværnationale programmer for udveksling mellem virksomheder og universiteter og/eller andre uddannelsesinstitutioner
- II.1.2.c – tværnationale programmer for udveksling af personer med ansvar for uddannelse

Indsatsområde III. Støtte til udvikling af sproglige færdigheder, viden og spredning af nyskabende metoder på området for erhvervsuddannelse

Foranstaltninger

III.1 Samarbejde med henblik på forbedring af sproglige færdigheder

- III.1.a – tværnationale pilotprojekter
- III.1.b – tværnationale udvekslingsprogrammer

III.2 Udvikling af viden inden for erhvervsuddannelse

- III.2.a – undersøgelser og analyser inden for erhvervsuddannelse
- III.2.b – udveksling af sammenlignelige data inden for erhvervsuddannelse

III.3 Udvikling af spredningen af nyskabende metoder inden for erhvervsuddannelse

- III.3.a – multiplikatorprojekter
- III.3.b – tværnationale udvekslingsprogrammer (studiebesøg)

Indsatsområde IV. Støtteforanstaltninger

Foranstaltninger

- IV.1 Samarbejdsnetværk blandt medlemsstaterne
- IV.2 Oplysnings-, tilsyns- og vurderingsforanstaltninger

BILAG III

EUR-18, Fællesskabets forpligtelser i 1995-1999 under budgetpost B3-1021, i mio. EUR

	EX POST 1995	EX POST 1996	EX POST 1997	EX POST 1998	EX POST 1999	I alt 1995- 1999
PILOTPROJEKTER	66,97	77,94	62,47	66,63	36,05	310,06
Indsatsområde I	25,73	33,48	28,75	34,38	20,93	143,27
I.1.1.a – kvaliteten af den erhvervsforberedende uddannelse og overgangen til arbejdslivet	10,90	11,84	10,22	12,64	8,82	54,42
I.1.1.b – kvaliteten af efteruddannelsesordningerne	6,55	9,24	7,60	9,07	5,24	37,71
I.1.1.c – erhvervsorientering og –vejledning	2,02	2,47	2,89	3,34	1,74	12,46
I.1.1.d – lige muligheder for mænd og kvinder inden for erhvervsuddannelse	1,99	2,09	1,80	2,47	0,67	9,03
I.1.1.e – uddannelse for personer, der er dårligt stillet på arbejdsmarkedet	4,26	7,83	6,25	6,86	4,45	29,66
Indsatsområde II	34,84	44,46	33,72	32,25	15,12	160,39
II.1.1.a – nyskabende tiltag inden for erhvervsuddannelse	14,31	14,90	11,94	11,66	4,58	57,39
II.1.1.b – investering i efteruddannelse for arbejdstagere	9,72	16,67	13,00	11,79	6,21	57,38
II.1.1.c – overførsel af teknologiske nyskabelser for virksomheder/universiteter	8,49	10,13	7,07	6,60	3,20	35,49
II.1.1.d – lige muligheder for mænd og kvinder inden for erhvervsuddannelse	2,33	2,74	1,71	2,20	1,14	10,12
Overgangsforanstaltninger	6,40					6,40
MOBILITET	45,70	50,81	54,00	45,08	60,51	256,10
Indsatsområde I	28,63	29,36	29,37	27,79	35,89	151,04
I.1.2.a – uddannelsesophold for unge under erhvervsforberedende uddannelse						
I.1.2.b – uddannelsesophold for unge arbejdstagere						
I.1.2.c – udveksling af undervisere						
Indsatsområde II	14,23	21,42	24,30	17,28	24,52	101,75
II.1.2.a – uddannelsesophold i virksomheder for personer under uddannelse ved universiteter/færdiguddannede	13,75	20,59	23,11	16,59	23,58	97,62
II.1.2.b – udveksling, virksomheder - universiteter/andre uddannelsesinstitutioner	0,38	0,37	0,74	0,27	0,63	2,39
II.1.2.c – udveksling af personer med ansvar for uddannelse	0,10	0,46	0,45	0,43	0,31	1,75
Indsatsområde III						
III.1.b – udveksling med henblik på forbedring af sproglige færdigheder	0,10	0,03	0,32	0,00	0,10	0,56
Overgangsforanstaltninger	2,75					2,75
ANDRE	27,00	25,50	33,23	29,73	45,07	160,53
Indsatsområde III						
III.1.a – pilotprojekter med henblik på forbedring af sproglige færdigheder	5,05	4,39	5,79	5,59	2,63	23,44
III.2.a – undersøgelser og analyser	6,85	6,03	7,86	5,42	0,00	26,16
III.2.b – udveksling af sammenlignelige data ("statistikker")		1,30	2,15	1,12	1,00	5,57
III.3.a – multiplikatorprojekter	2,86	2,34	4,54	4,19	18,37	32,30
Indsatsområde IV.1						
IV.1.a – nationale koordinationskontorer	7,71	8,10	8,45	8,98	13,95	47,20
nationale erhvervsvejledningscentre	0,96	0,65	0,87	0,98	0,95	4,41
IV.1.b – etablering af tværnationale partnerskaber	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01
IV.1.c – åbenhed, udbredelse og overførsel			0,02	0,11	0,05	0,18
Indsatsområde IV.2						
IV.2.a – information, telematikforbindelser og databanker	3,16	1,62	2,92	2,78	3,82	14,29
IV.2.b – tilsyn og vurdering	0,41	1,08	0,63	0,55	4,30	6,97
I ALT	139,67	154,25	149,70	141,44	141,63	726,69

Bemærk, at disse forpligtelser kun gælder EUR-18-staterne.

BILAG IV

Leonardo da Vinci, fordeling af EF-midler pr. land (i mio. EUR), 1995-1999

Land	Decentrale mobilitets- foranstaltninger (I.1.2a-c) (forpligtelser, nationale bloktilskud 1995-1999)	Alle andre foranstaltninger, undtagen III.3.b (studiebesøg) og indsatsområde IV (ledsageforanstaltninger)
B	3,983	17,968
DK	2,503	11,226
D	27,962	74,000
EL	5,419	21,620
E	17,704	49,582
F	20,489	64,712
IRL	2,168	14,396
I	22,892	62,275
L	0,752	5,405
NL	6,098	19,502
A	3,561	16,047
P	5,135	17,651
FIN	2,639	14,533
S	3,833	13,950
UK	22,424	66,186
(EUR)*	---	9,660
IS	0,801	3,248
FL	0,327	0,794
N	2,285	9,231
EUR-18	150,975	491,986
BG	---	1,120
CY	0,145	1,310
CZ	1,148	3,996
EE	0,345	0,764
HU	1,326	5,364
LT	0,591	1,584
LA	0,676	1,144
PL	3,855	5,648
RO	2,528	5,982
SI	---	0,534
SV	0,909	3,394
Ansøgerlande	11,523	30,840
I ALT	162,498	522,826

Kilde: beregning foretaget af GD for Uddannelse og Kultur

* EUR = projekter indsendt af europæiske organisationer, dvs. arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan og europæiske arbejdsgiversammenslutninger og fagforeningssammenslutninger inden for bestemte sektorer eller organer samt organisationer med europæisk status og aktivitetsområde

BILAG V

Antal indgåede Leonardo da Vinci-pilotprojekter under indsatsområde I og II fordelt pr. land, 1995-1999

Projekt-initiativ-tagerens hjemland	Pilotprojekter, indsatsområde I					Pilotprojekter, indsatsområde II				I alt
	I.1.1.a	I.1.1.b	I.1.1.c	I.1.1.d	I.1.1.e	II.1.1.a	II.1.1.b	II.1.1.c	II.1.1.d	
B	15	15	2	1	13	17	15	5	---	83
DK	14	7	1	---	8	16	11	2	1	60
D	64	26	9	9	21	55	56	45	13	298
EL	17	22	5	3	12	28	17	19	3	126
E	51	33	14	9	33	38	38	34	8	258
F	58	28	21	10	34	72	59	43	8	333
IRL	5	7	4	4	7	15	8	8	2	60
I	55	35	18	18	33	54	55	40	10	318
L	4	3	1	3	3	2	7	1	---	24
NL	19	10	2	---	7	16	16	6	4	80
A	11	16	3	1	3	8	9	11	---	62
P	16	18	4	1	10	20	11	9	4	93
FIN	15	7	2	---	6	12	10	13	3	68
S	23	6	2	2	5	13	15	2	6	74
UK	48	37	13	9	30	54	65	34	18	308
(EUR)*	---	---	---	---	---	25	24	2	4	55
IS	3	4	1	---	3	3	---	3	---	17
FL	---	---	1	---	---	3	1	1	---	6
N	8	9	1	1	7	9	7	4	---	46
EUR-18	426	283	104	71	235	460	424	282	84	2369
BG	---	1	2	---	1	2	---	1	---	7
CY	---	---	---	---	2	2	3	1	1	9
CZ	4	10	3	---	3	5	1	4	---	30
EE	3	1	---	---	1	---	---	1	---	6
HU	11	5	2	1	4	3	3	---	---	29
LT	5	2	---	---	2	1	1	---	---	11
LA	4	1	---	---	---	---	---	1	---	6
PL	14	7	---	1	1	4	3	4	---	34
RO	3	11	5	2	3	3	3	8	1	39
SI	1	1	---	---	---	---	2	---	1	5
SV	4	6	1	1	2	1	4	5	---	24
Ansøgerlande	49	45	13	5	19	21	20	25	3	200
I ALT	475	328	117	76	254	481	444	307	87	2569

Kilde: beregning foretaget af GD for Uddannelse og Kultur

* EUR = projekter indsendt af europæiske organisationer, dvs. arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan og europæiske arbejdsgiversammenslutninger og fagforeningssammenslutninger inden for bestemte sektorer eller organer samt organisationer med europæisk status og aktivitetsområde

BILAG VI

Antal indgåede Leonardo da Vinci-projekter under flere foranstaltninger fordelt pr. land, 1995-1999

Projekt-initiativ-tagerens hjemland	Sproglige pilotprojekter	Undersøgelser og analyser	Sammenlignelige data ("statistikker")	Multiplikator-projekter
	III.1.a	III.2.a	III.2.b	III.3.a
B	8	6	2	11
DK	4	5	1	5
D	49	18	---	30
EL	6	9	---	8
E	8	16	---	33
F	23	16	1	40
IRL	4	5	---	13
I	29	29	---	29
L	1	3	---	5
NL	3	7	2	13
A	2	7	---	18
P	4	6	1	7
FIN	6	2	1	5
S	2	2	1	6
UK	24	29	5	42
(EUR)*	3	8	---	1
IS	1	1	---	2
FL	---	---	---	---
N	2	3	1	5
EUR-18	179	172	15	273
BG	1	---	1	1
CY	1	---	---	---
CZ	4	1	1	---
EE	---	---	---	---
HU	3	---	---	4
LT	1	---	---	---
LA	---	---	1	1
PL	1	2	1	1
RO	1	---	---	2
SI	---	---	1	---
SV	3	---	---	---
Ansøgerlande	15	3	5	9
I ALT	194	175	20	282

Kilde: beregning foretaget af GD for Uddannelse og Kultur

* EUR = projekter indsendt af europæiske organisationer, dvs. arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan og europæiske arbejdsgiversammenslutninger og fagforeningssammenslutninger inden for bestemte sektorer eller organer samt organisationer med europæisk status og aktivitetsområde